

Sygn. akt III AUa 462/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	Jolanta Hawryszko Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 lutego 2021 r. w S.

sprawy M. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 6 października 2020 r., sygn. akt VI U 1954/19

oddala apelację.

Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk	Barbara Białecka	Jolanta Hawryszko
----------------------------------	------------------	-------------------

Sygn. akt III AUa 462/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 lipca 2019 roku, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił M. D. prawa do obliczenia emerytury zgodnie z art. 55 i 55a ustawy emerytalnej, wskazując, iż ubezpieczony nie przedłożył żadnych nowych dowodów mających wpływ na zmianę decyzji z dnia 3 sierpnia 2017 roku.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony, który wyjaśnił, że składając wniosek w dniu 14 lipca 2019 roku nie żądał zmiany decyzji z dnia 3 sierpnia 2017 roku przyznającej emeryturę na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej, a przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 55 i 55a ustawy emerytalnej. Podkreślił, iż w treści wniosku

ubezpieczony udokumentował kontynuowanie ubezpieczenia emerytalnego i rentowego po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego w okresie od 11 lutego 2019 roku do 31 marca 2019 roku, a więc przez 49 dni składkowych.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Na rozprawie w dniu 18 sierpnia 2020 roku pełnomocnik ubezpieczonego wniósł o przyznanie prawa do emerytury o której mowa w art. 55 w zw. z art. 26 ustawy emerytalno-rentowej od dnia 1 lipca 2019 roku oraz o zobowiązanie organu rentowego do wyliczenia emerytury na tej właśnie podstawie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasową argumentację.

Wyrokiem z dnia 6 października 2020 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Na podstawie poczynionych ustaleń faktycznych oraz treści przepisów art. 55 i 55a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.) Sąd I instancji wyjaśnił, że aby skorzystać z przewidzianych w nich możliwości, należy złożyć wniosek o przyznanie emerytury w wieku powszechnym i wykazać zaistnienie pozostałych przesłanek, w tym kontynuowanie ubezpieczenia emerytalno - rentowego w momencie osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Tymczasem, ubezpieczony ukończył wiek emerytalny wymieniony w art. 27 (65 rok życia) w dniu 23 marca 2006 roku i po tej dacie nie podlegał ubezpieczeniom społecznym (ostatni okres jego ubezpieczenia zakończył się 1 kwietnia 2003 roku). Uprawnienie do uzyskania emerytury w wieku powszechnym ubezpieczony zrealizował składając wniosek o emeryturę rozpoznany prawomocną decyzją z dnia 3 sierpnia 2017r. W ocenie Sądu Okręgowego nie ma podstaw do ponownego ubiegania się o przyznanie emerytury w wieku powszechnym, gdyż prawo to zostało zrealizowane. Co najwyżej ubezpieczony może wnosić o przeliczenie przyznanej emerytury po spełnieniu określonych przepisami przesłanek. Dodatkowo Sąd I instancji miał na uwadze, że z zeznań samego ubezpieczonego wynika, że nie prowadził on działalności gospodarczej w okresie od 11 lutego 2019r. do 31 marca 2019r. Wypowiedzi wnioskodawcy wskazują, że opłacenie składek na ubezpieczenie społeczne i dokonanie rejestracji w rejestrze przedsiębiorców (CEIDG) były jedynymi działaniami podjętymi w ramach działalności gospodarczej, mającymi jedynie pozorować fakt podjęcia aktywności stanowiącej tytuł do ubezpieczenia społecznego, w celu nabycia prawa do przeliczenia emerytury na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył ubezpieczony, zarzucając jednocześnie:

a) naruszenie przepisów prawa materialnego art. 55 i 55a ust.1 ustawy emerytalnej polegające na błędnej wykładni tych przepisów przez przyjęcie, iż:

- „kontynuowanie” ubezpieczenia emerytalnego i rentowego oznacza objęcie ubezpieczeniem w dniu osiągnięcia przez ubezpieczonego powszechnego wieku emerytalnego oraz jego kontynuowanie po tej dacie;

- fakt złożenia przez ubezpieczonego wniosku o emeryturę zwykłą, co doprowadziło do wydania przez organ rentowy decyzji z dnia 03.08.2017 r., wyklucza uprawnienie ubezpieczonego do obliczenia emerytury zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej;

b) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na ustaleniu, iż ubezpieczony w okresie od 11 lutego 2019 r. do 31 marca 2019 r. jedynie pozorował prowadzenie działalności gospodarczej oraz by dokonywał powyższego w celu nabycia prawa do przeliczenia emerytury na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej.

Mając na uwadze powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez uwzględnienie odwołania i zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania w postaci kosztów zastępstwa radcowskiego w wysokości 1.080,00 zł, co mieści się w granicach sześciokrotności stawki minimalnej. Ewentualnie apelujący domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Ponadto wniósł o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów

postępowania w postaci kosztów zastępstwa radcowskiego, poniesionych przez ubezpieczonego w postępowaniu przed Sądem II instancji w wysokości 1.230,00 zł, co mieści się w granicach sześciokrotności stawki minimalnej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się niezasadna.

Zgodnie z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2020.53 j.t.), ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26. Przywołana treść normy art. 55 ustawy zawiera zatem ograniczenia podmiotowe, wynikające ze wskazanych w niej warunków temporalnych, jak i skierowana jest wobec ubezpieczonych, którzy kontynuują ubezpieczenie emerytalne i nie występują z wnioskiem o emeryturę powszechną pomimo spełnienia do niej warunków. Należy również zauważyć, że wspomniane wymagania muszą być spełnione łącznie, co oznacza z jednej strony konieczność wykazania przez ubezpieczonego, iż pomimo osiągnięcia wieku powszechnego nadal kontynuował ubezpieczenie emerytalne, jak i wymóg zgłoszenia wniosku o emeryturę powszechną po dniu 31 grudnia 2008 r.

W wyroku z dnia 20 września 2017 r., I UK 339/16 (LEX nr 2390759) Sąd Najwyższy wskazał, że zawarty w przepisie art. 55 zwrot "kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe" po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie (art. 27 ustawy emerytalnej) wieku emerytalnego należy odczytywać jako konieczność pozostawania w wymienionych ubezpieczeniach w dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, nieskorzystanie z powstałego w tym dniu prawa do emerytury i pozostawanie w ubezpieczeniu po tym dniu. Pogląd ten został podtrzymany w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2017 r., II UK 429/16 (LEX nr 2390729). Sąd Najwyższy podkreślił, że osoba, która nie podlegała ubezpieczeniom społecznym w dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego i nie kontynuowała ich po tej dacie, lecz przystąpiła do ubezpieczeń dopiero w późniejszym czasie (rozpoczęła ubezpieczenia po osiągnięciu wieku emerytalnego), nie spełnia jednej z kilku kumulatywnych przesłanek, które w myśl art. 55 ustawy emerytalnej warunkują prawną możliwość ubiegania się o wyliczenie emerytury wedle metody "kapitałowej". W orzeczeniach tych podkreśla się, że reguły wykładni językowo-logicznej nakazują nadawanie odmiennych znaczeń różnym pojęciom wykorzystywanym w jednym akcie prawnym, zatem konfrontacja pojęcia "podleganie ubezpieczeniu po dniu" z art. 108 ust. 1 ustawy emerytalnej (który chociaż nie dotyczy obliczenia, lecz przeliczenia emerytury - przewiduje podobną przesłankę) z wykorzystanym w art. 55 ustawy o emeryturach i rentach zwrotem "kontynuowanie ubezpieczeń po osiągnięciu wieku" skłania do wniosku, że o ile w pierwszej sytuacji możliwe jest zastosowanie przepisu względem osoby, która rozpoczęła stosunek ubezpieczenia po wskazanym w przepisie dniu, o tyle drugi zwrot wskazuje na okresowość i ciągłość podlegania ubezpieczeniom, która powinna rozpocząć się co najmniej w dniu osiągnięcia wieku emerytalnego i trwać po tym dniu (por. też wyrok SN z 15 marca 2018 r., I UK 31/17).

W wyroku z dnia 4 lipca 2019 r. (III UK 179/18, LEX nr 2691557,) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że po przyznaniu prawa do emerytury z art. 27 u.e.r.f.u.s. i korzystaniu z tej emerytury, ubezpieczony, który później podejmie zatrudnienie lub pozarolniczą działalność - wiążące się z obowiązkiem odprowadzenia składek na ubezpieczenia społeczne, nie może skutecznie domagać się przeliczenia wysokości takiej emerytury na podstawie art. 55 lub art. 55a u.e.r.f.u.s. Innymi słowy, podlega oddaleniu wniosek o ponowne obliczenie wysokości emerytury przyznanej na podstawie art. 27 ustawy według nowych zasad, jeżeli wcześniej wysokość emerytury została obliczona na podstawie art. 27 w związku z art. 53 u.e.r.f.u.s. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że unormowanie z art. 55 umożliwia ustalenie wysokości świadczenia osobom spełniającym warunki do przejścia na emeryturę na starych zasadach (art. 27 ustawy emerytalnej) według reguł obowiązujących dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. na zasadach wynikających z art. 26 ustawy emerytalnej, jeżeli osoby te kontynuowały ubezpieczenie emerytalne po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego i wystąpiły z wnioskiem o świadczenie po dniu 31 grudnia 2008 r., a emerytura obliczona w myśl art. 26 okaże się wyższa niż obliczona zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej. Zakresem podmiotowym tego przepisu objęci są zatem ubezpieczeni "spełniający warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27" (a nie ubezpieczeni, którzy

uzyskali prawo do tego świadczenia), kontynuujący ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Z tego wynika, że chodzi o nabycie prawa do tego świadczenia in abstracto (w związku ze spełnieniem warunków - art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej), a nie in concreto (na skutek złożonego wniosku o świadczenie - art. 116 ust. 1 w związku z art. 129 ust. 1 tej ustawy) przez osobę, która po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuowała ubezpieczenia emerytalne i rentowe i dopiero następnie wystąpiła z wnioskiem o emeryturę. Taka interpretacja odpowiada również wynikom wykładni systemowej i celowościowej. Przepis art. 55 został umieszczony w Dziale II Rozdziale 4 ustawy emerytalnej, zatytułowanym "Ustalanie wysokości emerytur, o których mowa w art. 27-50e".

Uprawnienie do obliczenia emerytury wedle art. 55 ustawy emerytalnej mają ci ubezpieczeni, którzy w dniu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, po pierwsze, podlegali ubezpieczeniom społecznym, po drugie, zamiast emerytury wybrali dalszą aktywność zawodową, kontynuując po tym dniu podleganie tym ubezpieczeniom. Ratio legis tego przepisu jest bowiem kontynuowanie opłacania składek. Dotyczy on zatem tylko tych ubezpieczonych, którzy w chwili składania tego wniosku spełniali warunki z art. 55 ustawy, a więc przede wszystkim kontynuowali ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, nie realizując uprawnień do emerytury i w ten sposób przyczyniając się do powiększenia Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd drugiej instancji uwzględnił to, że ubezpieczony ukończył powszechny wiek emerytalny (65 lat) w dniu (...) roku. Decyzją z dnia 3 sierpnia 2017 roku organ rentowy przyznał M. D., począwszy od 1 lipca 2017 roku emeryturę w wieku powszechnym. W dacie ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, ubezpieczony nie podlegał ubezpieczeniom społecznym i nie kontynuował ubezpieczenia; ostatnie ubezpieczenie w rozumieniu ustawy emerytalnej ustało z dniem 1 kwietnia 2003 roku. Następnie ubezpieczony w dniu 11 lutego 2019 roku złożył wniosek o wpis do rejestru przedsiębiorców (CEIDG), zaś w dniu 1 kwietnia 2019 roku wniosek o wykreślenie go z tego rejestru. Ubezpieczony nie podjął działalności gospodarczej, a jedynie odprowadził składki na ubezpieczenie społeczne. Nowy okres ubezpieczenia z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej (którą Sąd Okręgowy uznał za pozorną) rozpoczął się zatem już po uzyskaniu wieku emerytalnego, i trwał zaledwie 1,5 miesiąca.

W sytuacji ubezpieczonego, niezależnie od tego, czy prowadził faktycznie działalność gospodarczą, czy była to jedynie działalność pozorna, nie można zatem mówić o kontynuacji ubezpieczenia. Przepis art. 55 ustawy emerytalnej nie stanowi o posiadaniu jakiegokolwiek okresu ubezpieczenia, lecz o kontynuacji ubezpieczenia przez ubezpieczonego spełniającego warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 (nie zaś pobierającego świadczenie na podstawie art. 27), po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego. Istotnym argumentem w wykładni art. 55 powołanej ustawy jest, aby osoby, które partycypowały w zasilaniu Funduszu pomimo osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego mogły skorzystać z obliczenia emerytury według nowych zasad (art. 27 ustawy emerytalnej) - uchwała Sądu Najwyższego z 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 257. Wymóg kontynuacji ubezpieczenia uzasadniony jest celem regulacji art. 55 ustawy emerytalnej, który zmierza do umożliwienia osobom, które nie skorzystały z uprawnienia do emerytury powszechnej - a tym samym chciały pozostać w zatrudnieniu, a w konsekwencji opłacały składki po osiągnięciu wieku emerytalnego - obliczenie emerytury według nowych zasad, tj. z uwzględnieniem zaewidencjonowanych składek.

Warunek kontynuacji ubezpieczenia emerytalnego i rentowego nie jest spełniony przez osoby, które ubezpieczeniami zostały objęte dopiero po osiągnięciu wieku emerytalnego i po złożeniu wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, tak jak w przypadku ubezpieczonego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację ubezpieczonego.